

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locala GAL Podu Inalt

**Asociatia
„Grupul de Actiune Locala Podu Inalt Vaslui”**

Perioada evaluată 9.11.2016 – 01.10.2018

CUPRINS

1.	Prefata.....	3
1.1	Evaluarea SDL – o nouă provocare!	3
1.2	Ce reprezintă documentul	3
1.3	Contextul în care a avut loc evaluarea și perioada realizării acesteia	4
1.4	Prezentarea echipei de evaluatori	5
2.	Rezumatul raportului de evaluare	6
3.	Contextul.....	7
1.1	Informații despre Asociația GAL Podu Inalt	7
1.2	Contextul strategiei de dezvoltare locală (dată elaborare, obiectivele principale, perioada de timp acoperită, buget total, alte informații relevante)	8
4.	Scopul și obiectivele evaluării	11
1.1	Scopul evaluării	11
1.2	Obiectivele evaluării	11
5.	Metodologia, constatările și concluziile evaluării.....	12
1.1	TEMA I. Logica intervenției SDL	12
1.2	TEMA II: Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie 18	
1.3	TEMA III: Valoarea adăugată datorată metodei LEADER	23
1.4	TEMA IV: Factori de succes/insucces. Mecanismul de implementare a strategiei	25
1.5	TEMA V: Contribuția SDL la aria de intervenție 6B	27
6.	Concluzii, recomandări și lecții învățate	30
1.1	Prezentarea sintetică a concluziilor generale ale evaluării	30
1.2	Prezentarea recomandărilor aferente fiecărei întrebări de evaluare și a recomandărilor Generale	31
1.3	Prezentarea lecțiilor învățate, cu aplicabilitate în viitor	34

1. Prefata

1.1 Evaluarea SDL – o nouă provocare!

Obligativitate sau Oportunitate, „Povară“ sau „Beneficiu“?

Întrebări ce au primit răspuns prin realizarea prezentului Raport de evaluare (autoevaluare) a SDL GAL Podu Inalt aflând ce funcționează și ce nu funcționează și mai ales, de ce anume și cum să facem să îmbunătățim implementarea SDL pentru a obține în final rezultatele dorite.

GAL Podu Inalt a învățat o lecție utilă pentru viitoarele Strategii de Dezvoltare Locală.

Evaluarea SDL GAL Podu Inalt a fost realizată în urma unei analize sistematice și obiective a relevanței, eficienței, a impactului, sustenabilității, performanței și succesului SDL-ului aflată în desfășurare, stabilind cu certitudine „ce mai e de făcut“ pentru finalizarea cu succes a SDL, astfel scriindu-se o nouă filă în cartea LEADER.

1.2 Ce reprezintă documentul

Raportul de evaluare conturează într-o formă reală, răspunsurile la întrebările legate de evaluarea implementării SDL GAL Podu Inalt, adresate tuturor actorilor cheie implicați din Teritoriul, cu privire la progresul înregistrat în depunerea și contractarea proiectelor în cadrul SDL, analizând și diseminând factorii care au influențat acest progres, fiind realizat într-un mod participativ cu implicarea tuturor factorilor interesați, colectându-se astfel opinii și propuneri de soluții pentru creșterea eficacității și eficienței Strategiei de Dezvoltare Locală.

Evaluarea a însemnat „o oglindă critică“ în primul rând pentru echipa de evaluare (internă) „fondatorii SDL GAL Podu Inalt“ și mai apoi pentru toți actorii cheie implicați în implementarea SDL.

Raportul de evaluare este elaborat ca urmare a cerinței legale a Regulamentului CE pentru perioada 2014 – 2020 (în conformitate cu art. 33-34 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013) cerință asumată de Asociația GAL Podu Inalt la momentul elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală.

Raportul de evaluare respectă elementele incluse în cadrul Ghidului privind evaluarea LEADER/DLCR publicat în august 2017 de către Serviciul European de Asistență pentru Evaluare în domeniul dezvoltării rurale precum și pe cele incluse în Ghidul operational privind evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală publicat în iulie 2018 de către MADR.

Evaluarea SDL urmărește analiza eficacității (măsură în care au fost îndeplinite obiectivele stabilite initial), eficienței (relația optima între resursele folosite și rezultatele obținute), relevanței (măsura în care obiectivele programate sunt în conformitate cu nevoile identificate în SDL, problemele și diferite alte aspecte întâlnite în implementarea SDL) și a impactului socio-economic generat de intervențiile (proiectele realizate), asupra dezvoltării de tip LEADER, durabilă și echilibrată în spațiul rural acoperit de Teritoriul GAL Podu Inalt.

1.3 Contextul în care a avut loc evaluarea și perioada realizării acesteia

Raportul de evaluare a implementării SDL GAL Podu Inalt a fost elaborat ca urmare a asumării acțiunii de gestionare, monitorizare, evaluare și control a Strategiei prevăzută în Capitolul IX din SDL „Organizarea viitorului GAL – Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei” reprezentând în exercițiul financiar 2014-2020 o obligativitate impusă de Uniunea Europeană GAL-urilor din România, venită din nevoia de a evidenția îmbunătățirea capacității GAL-urilor de a măsura și analiza rezultatele Strategiei de dezvoltare locală, iar Planul de evaluare a fost inclus de la început în documentul “Strategia de dezvoltare locală”.

Prin SDL GAL Podu Inalt „monitorizarea și evaluarea Strategiei” revine compartimentului administrativ, verificat de AGA și, prin delegare, de către Consiliul Director, cu respectarea prevederilor Statutului GAL.

- Monitorizarea prevede un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea, inclusiv financiară a SDL, care să permită colectarea sistematică și structurarea lunară/semestrială/anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate și proiectele depuse de beneficiarii GAL. Monitorizarea reprezintă procesul de colectare de informații, iar evaluarea presupune acordarea unui calificativ pe baza analizei informațiilor colectate: utilizarea documentelor-tip, documentarea indicatorilor de analiză și evaluare, calitatea gestionării dosarelor până la momentul arhivării acestora, care vizează ritmul în care un dosar este depus, instrumentat, programat, avizat, plătit și arhivat.

Progresul, eficiența și eficacitatea SDL în raport cu obiectivele stabilite, vor fi măsurate prin intermediul indicatorilor de realizare, de rezultat și de impact la care se adaugă și indicatorii financiari care vor fi menționați la nivelul fișelor de măsuri.

Adițional, față de indicatorii propuși pentru fiecare măsură de finanțare, sistemul de monitorizare și evaluare de la nivelul GAL are în vedere dezvoltarea de indicatori specifici pentru fiecare fază de implementare a Strategiei după cum urmează:

- asigurarea activității de identificare, primire și selecție a proiectelor (ex. indicatori: nr. de evenimente publice de informare derulate, nr. de ședințe de selecție, etc.)

- monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor (ex. indicatori: rapoarte semestriale aprobate de AGA sau Consiliul Director, nivelul de contractare și de plată, rata de eroare a evaluării proiectelor, animarea teritoriului, etc.)

- gestionarea financiară a implementării proiectelor - verificare conformitate cereri de plată (ex. indicatori: nr. cereri de plată verificate).

Evaluarea proprie și monitorizarea permanentă trebuie axate pe valoarea adăugată a abordării LEADER, eficiență și eficacitate pentru a asigura un management adecvat.

Perioada în care s-a desfășurat evaluarea a fost 1 decembrie 2018 – 25 februarie 2019 începând cu elaborarea Planului de evaluare și constituirea Comitetului de coordonare a evaluării.

Planul de evaluare a fost aprobat în cadrul sedinței Comitetului de Coordonare a evaluării din

data de 18.12.2018.

Pentru respectarea Capitolului IX din SDL, Consiliul Director a stabilit ca metodă de evaluare **AUTOEVALUAREA prin structura internă a GAL**, respectiv prin compartimentul administrativ, responsabilitatea coordonării procesului de evaluare revenind managerului GAL.

Perioada supusă evaluării

Evaluarea are ca perioadă de referință 9.11.2016, data semnării Acord cadru de finanțare nr. C19401014011613911140, respectiv a Contractului finanțare subsecvent nr. 1 nr. C19401014011613911140/09.11.2016 încheiate cu AFIR pentru Proiect Măsura 19 – Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER” Sub-măsura 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare”, respectiv 01.10.2018.

1.4 Prezentarea echipei de evaluatori

Evaluarea SDL a fost integrată în activitatea curentă a GAL considerându-se că echipa de evaluare internă are capacitate suficientă să analizeze implementarea SDL în Teritoriul GAL Podu Inalt, să sintetizeze concluziile evaluării și să-și asume în continuare realizarea măsurilor necesare implementării până la final a SDL.

Experții din echipa de evaluare au pregătiri diferite în domeniile juridic, economic și tehnic aceasta fiind constituită din:

1. Stangacianu Adina-Cristina - manager de proiect(domeniul economic)
2. Sadici Liliana-Irina – responsabil legal(domeniul tehnic)
3. Aparaschivei Andrei – consilier fonduri europene (domeniul economic)
4. Curuia Carmen Claudia – evaluator proiecte (domeniul tehnic)

Alegerea Consiliului Director de a se realiza evaluarea SDL de către echipa de evaluare internă (autoevaluare)a avut la bază următoarele considerente specifice:

- autoevaluarea va consolida și va îmbunătăți cunoștințele personalului implicat în evaluarea și monitorizarea SDL fiind în mare măsură o provocare;

- autoevaluarea va crește gradul de conștientizare a echipei administrative a GAL în primul rând și a tuturor actorilor implicați privind utilitatea evaluării în procesul de implementare a SDL

2. Rezumatul raportului de evaluare

Elementele principale ale Raportului de evaluare au fost în general, elaborate succesiv, în etape logice și cu posibilitatea găsirii soluțiilor de îmbunătățire a implementării SDL. Acest proces interactiv (în care echipa de evaluatori interni împreună cu Consiliul Director și cu toți principalii actori cheie din Teritoriu) a fost împărțit în mai multe etape:

- Etapa I – Definirea inițială a nevoilor
- Etapa II – Demararea evaluării SDL
- Etapa III – Indicatori și măsuri de monitorizare/evaluare
- Etapa IV – Evaluarea de ansamblu/intermediară
- Etapa V – Validarea și depunerea Raportului (forma finală)

Având în vedere particularitățile măsurilor LEADER o analiză specifică a fost dedicată pentru evaluarea coerenței SDL cu alte programe de finanțare.

Strategia de Dezvoltare Locala GAL Podu Inalt vizeaza solutionarea unor probleme identificate in teritoriul acoperit de 16 UAT in judetul Vaslui. In momentul elaborarii strategiei, au fost identificate 13 nevoi care au fost vizate de actiunile propuse prin intermediul a 7 masuri de finantare.

Au fost contractate proiecte pe 3 masuri din cele 7: M2, M4 si M7.

Pentru doua masuri (M2 si M7) procentul de contractare este de peste 98 %. Aceste masuri si-au atins indicatorii propusi (numar de locuri de munca create, suprafata totala a exploatatiilor finantate, populatie ce beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite).

Masura 4 are un procent de contractare de 70 %. Si in acest caz indicatorul principal, specific DMI 6A, a fost realizat in procent de 150%. In acelasi timp, proiectele depuse aici imbunatatesc serviciile disponibile pentru populatia din mediul rural dupa cum reiese din analiza efectuata.

Prin implementarea acestor proiecte se raspunde la o parte dintre cele 13 nevoi dar cu toate acestea, nevoile exista in continuare. Sumele disponibile pe masuri sunt insuficiente pentru reducerea decalajelor de dezvoltare existente intre regiunea Nord Est si celelalte regiuni mai dezvoltate ale UE. Faptul ca indicatorii propusi au fost atinsi releva o imbunatatire clara a conditiilor initiale din teritoriu. In acelasi timp, evaluarea realizata ne permite conturarea unei Strategii mult mai bine mulata pe nevoile identificate astfel incat sa facem mai mult bine cu bani mai putini. Consideram ca implicarea comunitatii in solutionarea nevoilor din spatiul rural permite atingerea unor rezultate mai bune, cu o eficienta sporita.

3. Contextul

1.1 Informații despre Asociația GAL Podu Inalt

Asociația "Grupul de Acțiune Locală Podu Înalt Vaslui" (GAL Podu Inalt) este un parteneriat public-privat care și-a început efectiv activitatea la începutul lunii februarie 2010. A luat ființă ca asociație cu personalitate juridică, de drept privat și fără scop patrimonial în data de 2 august 2010.

GAL Podu Inalt este situat în centrul județului Vaslui, de o parte și de alta a DN24(E581), între municipiile Vaslui la NORD și Bârlad la SUD. Asociația are sediul în sat Deleni, comuna Deleni și Sucursala în sat Băcăoani, comuna Muntenii de Jos, nr 170.

GAL Podu Inalt a implementat cu succes o Strategie de Dezvoltare Locala aferenta programului LEADER 2007-2013. Implementarea SDL 2007-2013 a însemnat implementarea unui număr de 61 de proiecte de investiții în valoare de peste 2.258 milioane euro, având beneficiari atât din mediul privat cât și din cadrul partenerilor publici (consiliile locale), într-un teritoriu format din 14 UAT. Desfășurarea numeroaselor acțiuni de informare și animare în colaborare cu partenerii publici și cu cei privați din asociație, în perioada 2010-2015 a condus la constientizarea oportunitatilor LEADER existente in acest teritoriu. Incepând cu 30.04.2015, au aderat încă două UAT-uri, teritorii care nu au aparținut unui teritoriu LEADER, respectiv comunele Șuletea și Epureni.

Asociația are ca scop:

- a) îmbunătățirea guvernantei locale și promovarea potențialului endogen al teritoriului;
- b) consolidarea coerenței teritoriale și implementarea de acțiuni integrate, ce pot conduce la diversificarea și dezvoltarea economiei rurale, în folosul comunităților din teritoriul Podu Inalt Vaslui;
- c) elaborarea și implementarea unei strategii integrate ce va da posibilitatea actorilor din spațiul rural, reprezentanți ai diferitelor domenii de activitate, să conlucreze și să interacționeze în folosul comunităților rurale;
- d) materializarea strategiei în proiecte ce vor fi implementate în teritoriul Podu Inalt Vaslui, proiecte ce vor fi sprijinite financiar din fonduri publice la care se va adăuga cofinanțarea privată;
- e) acoperirea unei arii largi de acțiuni și beneficiari prin accesarea mai multor măsuri din cadrul axelor FEADR;
- f) stimularea unor abordări noi și inovative pentru dezvoltarea zonei rurale, încurajate prin flexibilitate și libertate în luarea deciziei privind acțiunile ce se doresc a fi puse în practică, cum ar fi: transferul și adaptarea inovației generată în alta parte, modernizarea formelor tradiționale de know-how sau descoperirea de noi soluții la problemele rurale persistente pe care alte instrumente politice nu au reușit să le rezolve într-un mod durabil, satisfăcător și care pot furniza răspunsuri noi la problemele zonelor rurale;

La data de 25.03.2016 prin Hotărârea nr. 2 a Consiliului Director al Asociației GAL Podu Inalt s-a

aprobat dobândirea calitatii de asociat pentru un număr de 10 membri și retragerea a 12 membri fondatori, din motive de boala, faliment, deces, Asociația GAL Podu Inalt fiind formată astfel din 69 membri, care au preluat atributul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației GAL Podu Inalt ca titular al Autorizației de funcționare nr. 014 din 25.08.2016 emisă de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Autorizație în baza căreia Asociația GAL Podu Inalt poate desfășura activitățile specifice implementării măsurilor 19.2 – ”Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală” și 19.4 – ”Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” în perioada de programare 2014 – 2020.

1.2 Contextul strategiei de dezvoltare locală (dată elaborare, obiectivele principale, perioada de timp acoperită, buget total, alte informații relevante)

Primul pas în abordarea LEADER pentru o parte din Teritoriul acoperit de Parteneriatul GAL Podu Inalt, a fost făcut în perioada 2007 – 2013, prin intermediul Axei IV din PNDR, de către Asociația GAL Podu Inalt care a realizat și implementat în mod participativ printr-o abordare ”de jos în sus” a tuturor actorilor locali implicați, Strategia de Dezvoltare Locală, reușind să aibă o contribuție semnificativă în dezvoltarea dinamică a comunității.

Al doilea pas a fost făcut printr-o formulă nouă ”**O NOUĂ ABORDARE ÎN DEZVOLTAREA TERITORIULUI GAL PODU INALT**” pe fondul oferit de instrumentele financiare nerambursabile UE prin PNDR 2014 – 2020 precum și pe baza experienței dobândite anterior, Asociația GAL Podu Inalt asumându-și continuarea dezvoltării de tip LEADER pentru toate cele 16 UAT-uri componente ale Parteneriatului GAL Podu Inalt, aplicând pe sub-măsura 19.1 – ”Sprijin pregătitor pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală” cu proiectul ”De la idee la proiect – GAL Podu Inalt”.

Prin acest proiect au fost derulate o serie de activități de animare și întâlniri de consultare cu toți partenerii implicați, cu scopul real de a consolida capacitatea de colaborare și implicare a populației din comunitate, de a identifica astfel **nevoile și prioritățile locale** și de a direcționa inițiativele locale către o direcție adaptată acestora.

Sprijinul acordat prin Sub-măsura 19.1 a presupus realizarea unei Strategii de Dezvoltare Locală ce va fi implementată și gestionată cu eficiență, eficacitate, economie pe baza experienței acumulate și a viziunii stabilite în consens de către parteneri.

Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Podu Inalt pentru **perioada 2014 – 2020** a fost elaborată cu respectarea cerințelor din fișa Măsurii 19 – ”Dezvoltare Locală LEADER” și a Ghidului Solicitantului pentru participarea la selecția Strategiilor de dezvoltare locală – Anexa 1 la Ordinul nr. 295 din 09.03.2016, conform cerințelor specifice ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 la data de 11.04.2016 și reprezintă un instrument important pentru Teritoriul în reducerea dezechilibrelor economice și sociale și a disparităților dintre urban – rural, **CONTINUÂND ABORDAREA LEADER în Teritoriu.**

Obiectivele de dezvoltare rurală atinse prin implementarea SDL sunt rezultatul soluționării nevoilor identificate în teritoriu. Măsurile de finanțare a investițiilor specifice teritoriului LEADER Asociația GAL Podu Inalt, contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective de dezvoltare rurala ale PAC prevazute in Reg.1305/2013:

- i. Favorizarea competitivității agriculturii;
- ii. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
- iii. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Măsurile specifice teritoriului LEADER contribuie la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare rurala ale PAC, prevazute in Reg.1305/2013: (i)Favorizarea competitivitatii agriculturii; (ii)Asigurarea gestionării durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice; (iii)Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă. Atingerea obiectivelor de dezvoltare rurala se va realiza prin intermediul a cinci prioritati de dezvoltare rurala: P1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale; P2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor; P3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură; P5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic; P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale. Cele 5 priorități prevăzute de Reg. (UE) nr. 1305/2013 vor fi atinse prin implementarea a șapte masuri de finanțare proiectate prin SDL. În cadrul SDL sunt prevazute doua masuri cu caracter social ce au ca scop sustinerea integrarii minoritatii rome si dezvoltarea infrastructurii sociale, avandu-se in vedere evitarea segregarii prin implicarea activa a minoritatilor, in activitati comune economice, sociale, educative si culturale. Aceste doua masuri vor fi lansate cu prioritate si sunt evidentiata in planul de actiune al SDL. Pentru masura de dezvoltare a infrastructurii sociale, beneficiarii vor putea asigura sustenabilitatea proiectelor solicitand finantare prin POCU–Axa 5, prin depunerea unui proiect distinct, cu respectarea conditiilor specifice POCU. In situatia in care, in cadrul acestor doua masuri, nu se depun proiecte, GAL Podu Înalt poate fi solicitant, respectand legislatia specifica. SDL incurajeaza aplicarea practicilor inovative si sprijina utilizarea in cadrul exploatatiiilor, a tehnologiilor si echipamentelor inovative, contribuind la cresterea viabilitatii fermelor si a unei economii rurale sustenabile. Solutiile propuse reprezinta o modalitate inovativa de abordare a problemelor și de soluționare a nevoilor identificate in teritoriu. Caracterul inovator al SDL GAL Podu Inalt, deriva din modalitatea prin care parteneriatul isi propune atingerea obiectivelor specifice fiecărei măsuri, respectiv un set de masuri cu caracter inovativ, cel puțin la nivel local.

Alocarea financiară pe prioritati este prezentata in Anexa 4-Planul de finantare. Masurile propuse contribuie in mod direct, la indeplinirea a 4 prioritati (P1, P2, P3, P6), prin domeniile de interventie principale si indirect, prin domeniul de interventie secundar (DI 5D), contribuie la P5. In cadrul P1, P2, P3, se sprijina in principal dezvoltarea economica inovativa a agriculturii, atat individual cat si asociativ. P6 are cea mai mare alocare financiara si este orientata spre dezvoltarea infrastructurii la scara mica, susținerea componentei sociale relevante teritoriului (infrastructura sociala si integrarea comunitatii rome) si sustinerea dezvoltarii afacerilor non-agricole. Implementarea măsurilor aferente P1, P2, P3, trebuie realizata impreuna cu punerea in aplicare a investitiilor specifice P6, pentru o dezvoltare echilibrata si integrata a teritoriului.

Relevanța intervențiilor propuse prin măsuri a determinat următoarea alocare financiară (alocare financiară stabilită ca urmare a ultimei modificări de Strategie de Dezvoltare Locală):

Măsura	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	Cheltuieli de funcționare si animare
alocare (euro)	39.885	744.314	53.180	240.000	30.000	100.000	986.101	548.369
Procent (%)	1,45	27,15	1,94	8,75	1,1	3,65	35,96	20,00

4. Scopul și obiectivele evaluării

1.1 Scopul evaluării

Evaluarea Strategiei de dezvoltare locală a GAL Podu Inalt reprezintă o analiză aprofundată, cu caracter socio-economic, cu scopul de a identifica, cuantifica și demonstra prin dovezi ceea ce s-a realizat, rezultatele obținute și schimbările generate.

Scopul evaluării este să detecteze aspectele cheie care trebuie și pot fi schimbate pentru creșterea relevanței, eficacității, eficienței, impactului strategiei, a plus-valorii metodei LEADER. **”Ce funcționează bine și ce nu”** va folosi în principal echipei GAL care va trebui să-și asume recomandările și să-și îmbunătățească managementul activității pentru implementarea Strategiei, Consiliului Director al GAL pentru îmbunătățirea gestionării implementării SDL, parteneriatului GAL și principalilor actori locali pentru îmbunătățirea viziunii de abordare a implementării SDL, Autorității de Management pentru a cunoaște percepția actorilor locali asupra valorii adăugate datorată metodei LEADER în teritoriul GAL Podu Inalt, respectarea conformității implementării și a formelor legale.

1.2 Obiectivele evaluării

Obiectivele vizează evaluarea relevanței, eficienței și eficacității intervențiilor SDL în teritoriul GAL Podu Inalt, dar și a impactului și factorilor de succes sau de eșec ai Strategiei. Realizarea obiectivelor asigură analiza modului în care SDL a răspuns nevoilor actuale din Teritoriul GAL Podu Inalt prin utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice nerambursabile, pentru a înțelege ce și cum funcționează sau de ce nu funcționează, contribuind la identificarea unor eventuale măsuri de corecție pentru actuala strategie și la formularea de lecții utile pentru îmbunătățirea modului de continuare și finalizare a implementării strategiei și pentru a raporta și demonstra la diferite nivele modul cum s-a acționat, cum au fost utilizate resursele și ce rezultate și efecte au fost obținute prin implementarea SDL.

Având în vedere specificul abordării LEADER și al strategiilor de dezvoltare locală implementate în cadrul LEADER, evaluarea SDL a Asociației GAL Podu Inalt, având în vedere obiectivele stabilite, urmărește următoarele teme de evaluare:

5. Metodologia, constatarile si concluziile evaluarii

1.1 TEMA I. Logica intervenției SDL

1.1 În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

Strategia de Dezvoltare Locală a Asociației GAL Podu Inalt a fost elaborată la începutul anului 2016 ca răspuns a nevoilor identificate în teritoriu. Nevoile identificate în cadrul consultărilor publice care au stat la baza realizării strategiei sunt:

Nevoi identificate (N) :

N1. Conștientizarea problemelor legate de mediu și educarea populației în scopul atenuării schimbărilor climatice.

N2. Formarea profesională continuă, îmbunătățirea nivelului de informare și transfer de cunoștințe pentru populația activă neocupată.

N3. Modernizarea și re tehnologizarea exploatațiilor pentru creșterea competitivității;

N4. Dezvoltarea spiritului antreprenorial și îmbunătățirea managementului afacerilor;

N5. Reducerea sărăciei, menținerea locurilor de muncă și crearea altora noi;

N6. Valorificarea capitalului uman și participarea activă în condiții de egalitate în cadrul economiei și al societății, a grupurilor defavorizate;

N7. Îmbunătățirea productivității muncii și creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesare;

N8. Valorificare superioară a produselor agricole prin înființarea de asociații sau organizații profesionale pentru producătorii agricoli;

N9. Utilizarea surselor alternative de producere a energiei electrice și termice;

N10. Asigurarea managementului gunoierului de grajd și valorificarea acestuia ca îngurășământ natural/ecologic;

N11. Păstrarea și conservarea unor tradiții, obiceiuri și meșteșuguri locale;

N12. Asigurarea accesului la servicii publice de calitate și adaptarea infrastructurii la standardele de funcționare în siguranță;

N13. Cooperare și parteneriate la nivel local, național și internațional pentru dezvoltarea locală.

Pentru a acoperi nevoile din teritoriu Strategia de Dezvoltare Locală a stabilit nouă Măsuri de finanțare, fiecare fisă a măsurii conținând informații privind nevoile specifice acesteia, ca premiză a stabilirii logicii de intervenție, după cum urmează:

- "M1/1A – Informația - cheia succesului" acoperă nevoile: N1, N2, N8, N13 cu o alocare financiară de 39.885 euro

- "M2 / 2A – Soluții inovative pentru o agricultură/industrie alimentară competitivă" acoperă nevoile: N1, N2, N3, N7, N8, N13 cu o alocare financiară de 744.314 euro

- "M3 / 3A - Sprijinirea formelor asociative" acoperă nevoile: N8, N13 cu o alocare

financiara de 53.180 euro

- "M4 / 6A - Dezvoltarea afacerilor non-agricole" acoperă nevoile: N3, N3, N4, N5, N7, N8, N11 cu o alocare financiara de 240.000 euro
- "M5 / 6B - Sustinerea integrarii minoritatilor locale" acoperă nevoile: N6, N9, N10, N11, N12, N13 cu o alocare financiara de 30.000 euro
- "M6 / 6B -Dezvoltare infrastructura sociala" acoperă nevoile: N6, N9, N10, N11, N12, N13 cu o alocare financiara de 100.000 euro
- " M7 / 6B - Incurajarea investitiilor pentru reinnoirea satelor" acoperă nevoile: N6, N9, N10, N11, N12, N13 cu o alocare de 986.101 euro

In urma implementarii SDL pana la data de referinta, nevoile identificate in teritoriu au fost solutionate partial, in functie de masurile pentru care s-au contractat proiecte. Proiectele finantate au contribuit la indeplinirea indicatorilor SDL in functie de criteriile de selectie asumate si indeplinite de catre fiecare solicitant. In continuare, nu putem afirma ca nevoile care au fost atinse prin proiectele contractate nu mai necesita atentie sau ca reprezinta un capitol incheiat deoarece alocarea financiara a strategiei a fost relativ mica, raportat la necesarul din teritoriu. In continuare Regiunea Nord-Est a Romaniei prezinta unul dintre cele mai mici niveluri de dezvoltare economica din Uniunea Europeana. Cu toate acestea, investitiile realizate de catre beneficiari in teritoriu sunt de un real ajutor si contribuie la cresterea calitatii vietii din mediul rural.

Indicatorii de monitorizare propusi în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală si valorile realizate ale acestora in urma implementarii SDL sunt prezentati in tabelul urmator:

Nr. crt.	Denumire indicator	Masura de finantare	Indicatori propusi	Indicatori realizati	Procent de realizare
1.	Cheltuieli publice totale (euro) (indicatori realizati= valori contractate)	M1	39.885	0	0,00%
		M2	744.314	730.431	98,13%
		M3	53.180	0	0,00%
		M4	240.000	170.000	70,83%
		M5	30.000	0	0,00%
		M6	100.000	0	0,00%
		M7	986.101	980.777	99,46%
2.	Numar de beneficiari/ exploatatii agricole sprijinite	M1	<ul style="list-style-type: none"> • 10 (potentialii beneficiari ai M2 si M3) • 10 (potentialii beneficiari ai M4) • 16 (potentialii beneficiari ai M7) 	<ul style="list-style-type: none"> • 0 • 0 • 0 	0,00%

		M2	4	4	100,00%
3.	Numar de exploataii agricole care primesc sprijin pentru participarea la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte	M1	1	0	0,00%
		M3	1	0	0,00%
	Suprafata totala a exploatatilor finantate (ha)	M2	1.000	1.042,99	104,30%
4.	Numar de locuri de munca create (<i>locul de munca se considera creat atunci cand beneficiarul a semnat contractul de finantare cu AFIR</i>)	M2	4	12	300,00%
		M3	2	0	0,00%
		M4	4	6	150,00%
		M6	N/A	N/A	N/A
5.	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite (<i>nr. persoane se calculeaza din momentul in care beneficiarul semneaza contractul de finantare cu AFIR</i>)	M3	100	0	0,00%
		M5	10	0	0,00%
		M6	10	0	0,00%
		M7	20.000	27.985	139,93%
6.	Numar de beneficiari care au investit in echipamente de productie a energiei din surse regenerabile	M2	/*	3	N/A
		M4	/	2	N/A
		M7	/	1	N/A

*In momentul aprobarii SDL nu a fost estimata o valoare a indicatorului.

In cadrul M1 au fost lansate 2 apeluri de selectie si a fost depus cate un proiect de fiecare data. Cu toate acestea, nici un solicitant nu a semnat un contract de finantare cu AFIR din motive independente de Grupul de Actiune Locala. M1 in continuare vizeaza nevoile identificate in

teritoriu iar impactul implementarii acestei masuri are ca rezultat pe de o parte contributia la nevoi iar pe de alta parte finalizarea proiectelor contractate in cadrul masurilor M2, M4 si M7. Pentru coherenta logicii interventiei, in cadrul fiselor masurilor M2, M4 si M7 au fost incluse criteriile de selectie care presupun ca beneficiarii acestor masuri sa faca parte din grupul tinta al masurii M1. Astfel, GAL Podu Inalt a urmarit sa integreze activitatile de informare si schimburile de experienta ale potentialilor beneficiari cu ajutoarele financiare propriu-zise ce vor fi obtinute din masurile de investitii. In momentul de fata, chiar daca majoritatea fondurilor de pe masurile vizate au fost contractate, este de actualitate necesitatea unor activitati de informare/schimb de experienta in randul beneficiarilor dar si al potentialilor beneficiari sau fermieri/antreprenori/ functionar publici. Aceasta necesitate deriva din dorinta de dezvoltare/perfectionare/ crestere a competitivitatii a fiecarei categorii din grupul tinta al Masurii 1. In concluzie, aceasta masura isi pastreaza obiectivele iar GAL are in plan sa selecteze solicitanti in primul trimestru al anului 2019.

Logica interventiei isi pastreaza elementele pe baza careia a fost fundamentata si continua sa fie relevanta pentru nevoile teritoriului. Tipurile de investitii vizate in cadrul masurilor de finantare sunt in concordanta cu specificul Teritoriului GAL iar acest lucru poate fi confirmat atat prin depunerea unor proiecte cu valori mai mari decat finantarea disponibila cat si prin intentia de depunere manifestata de Autoritatile Publica Locale. In cadrul Masurii M7 au fost finantate un numar de 10 proiecte – 10 Primarii din 16 parteneri ai GAL. In principal Comunele investesc in dezvoltarea serviciilor locale de baza pentru populatie.

Modificarile SDL au presupus in general corectarea unor erori, prezente in Fisele Masurilor, care nu erau in concordanta cu Regulamentele UE. Aspectele modificate care tin de Regulamente au vizat strict alinierea prevederilor Fiselor Masurilor la conditiile AFIR.

In cazul M4, a fost realizata o modificare care a vizat eliminarea unei conditii restrictive ce nu putea fi dovedita de catre solicitanti intr-o maniera obiectiva si masurabila. Scopul acestei modificari a fost de eliminare a barierelor nenecesare si de simplificare a procedurii de depunere a proiectelor.

Fisa Masurii M5 a fost modificata prin adaugarea unei conditii care vizeaza sustenabilitatea proiectului dupa perioada de implementare. Astfel, s-a introdus o asigurare a finantatorului si o asumare din partea beneficiarului cu privire la sustenabilitatea investitiei.

Beneficiarii masurii M6 au fost exclusi din grupul tinta al masurii M1 intrucat aceste doua masuri nu sunt complementare. Modificarea M6 a venit ca o corectie a unei erori de scriere si nu a afectat in vreun fel potentialii beneficiari ai masurilor 1 si 6.

In cadrul M2, a fost modificat Cap. Beneficiari directi in sensul de a nu se ingradi accesul potentialilor solicitanti la finantare in functie de forma de organizare a acestora. GAL a avut in vedere directionarea finantarii spre solicitantii care realizeaza cel mai mare punctaj la criteriile de selectie astfel incat sa fie atinsi indicatorii propusi prin SDL si nu ingradirea accesului pe forme de organizare – aspect irelevant de altfel cand vine vorba de criteriile de selectie. A doua

modificare a M2 a vizat redefinirea cheltuielilor eligibile in corelare cu Reg. 1305/2013 astfel incat acestea sa respecte precizarile regulamentului dar si pe cele ale PNDR 2014-2020 referitoare la Art. 14 din Reg. 1305/2013.

Pentru masura M3 a fost realizata o modificare (corectare) ce presupune strict alinierea cu prevederile Reg. 1305/2013, mai exact rata sprijinului nerambursabil conform Anexei II, pct. 17(3).

Metodele de analiza constau in studiul si analiza datelor administrative ale apelurilor de selectie si a potentialilor solicitanti cat si in monitorizarea beneficiarilor proiectelor implementate pe M2, M4 si M7, care isi manifesta intentia de a finaliza cat mai curand proiectele contractate. De asemenea, calitatea activitatilor reiese din conditiile stabilite prin ghidul solicitantului si prin criteriile de selectie aferente M1.

Dupa cum se poate observa in tabelul de mai sus, pentru toate masurile unde au fost contractate proiecte, procentul de realizare al indicatorilor propusi este de peste 100%. In cazul M4, unde procentul de realizare al cheltuielilor publice este de aproximativ 70 %, au fost depuse proiecte pentru acoperirea integrala a sumei disponibile insa acestea nu au indeplinit conditiile de eligibilitate. Procentul de contractare al sumelor nerambursabile pentru masurile 2 si 7 (masurile cu cea mai mare alocare financiara) releva interesul mare al solicitantilor pentru aceste tipuri de finantari. In acelasi timp, valoarea maxima a ajutorului public nerambursabil, respectiv 200000 euro, pe aceste doua masuri a permis ca sprijinul sa fie epuizat intr-un singur apel de selectie.

Echipele tehnice a GAL considera ca Logica interventiei a SDL este foarte relevanta pentru nevoile socio-economice si pentru potentialul de dezvoltare al teritoriului. Sursele folosite sunt reprezentate de documente precum SDL, raportari de monitorizare a Gal-urilor transmise catre AM PNDR si echipa tehnica a GAL Podu Inalt.

1.2 Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

Activitatile prevazute in cadrul SDL si resursele alocate acestora sunt suficiente pentru generarea indicatorilor propusi. Proiectele depuse in cadrul M1 au vizat minim 23 persoane din fiecare grup tinta iar bugetele au fost construite intr-o maniera rezonabila, cu respectarea preturilor maxime din baza de date AFIR.

Indicatorii de realizare sunt adecvati pentru a oferi o imagine clara asupra realizarilor obtinute. In plus, in cadrul M1, GAL a stabilit criteriile de selectie care vizeaza calitatea activitatilor si relevanta acestora in raport cu categoria grupului tinta. De asemenea, in ghid a fost introdusa obligativitatea structurarii participantilor in grupuri tinta in functie de domeniul de activitate al fiecaruia.

Masura M1 vizeaza in continuare nevoile identificate in teritoriu la momentul scrierii SDL iar

impactul implementarii acestei masuri are ca rezultat pe de o parte contributia la nevoi iar pe de alta parte finalizarea proiectelor contractate in cadrul masurilor M2, M4 si M7. Pentru coerenta logicii interventiei, in cadrul fiselor masurilor M2, M4 si M7 au fost incluse criteriile de selectie care presupun ca beneficiarii acestor masuri sa faca parte din grupul tinta al masurii M1. Astfel, GAL Podu Inalt a urmarit sa integreze activitatile de informare si schimburile de experienta ale potentialilor beneficiari cu ajutoarele financiare propriu-zise ce vor fi obtinute din masurile de investitii.

Cu toate acestea, faptul ca pe M1 nu exista un proiect contractat conditiile in care masurile complementare acesteia, respectiv M2, M4 si M7, sunt contractate in procent de peste 90% reprezinta o intarziere fortata a beneficiarilor de a depune ultima cerere de plata.

In cadrul M2, criteriile de selectie au prioritizat investitiile in procesare pentru creare de lant alimentar integrat pentru ca o astfel de investitie genereaza valoare adaugata si implica componenta de resurse umane intr-o mai mare masura decat investitiile in productie agricola primara. Investitiile finantate prin M2 au contribuit la indeplinirea obiectivelor transversale prin reducerea emisiilor cu efect de sera datorita utilajelor autopropulsate ce inglobeaza tehnologii noi si prin producerea si utilizarea energiei provenite din surse regenerabile.

Numarul de locuri de munca prevazute in cadrul masurilor 2 si 4 au fost atinse si au depasit chiar si numarul de locuri de munca propus pentru masurile 3 si 6. Initial au fost prevazute locuri de munca si pe masura 6 insa la momentul evaluarii nu este contractat nici un proiect pe aceasta masura. Numarul de locuri de munca nou create prevazut in cadrul SDL a fost atins si depasit cu 4 unitati.

Referitor la M7, se constata o nemultumire a Autoritatilor Publice Locale (6 primarii) care nu au reusit din diverse motive sa depuna un proiect de finantare desi initial si-au propus acest lucru. Concluzia acestei situatii este ca ar trebui ca pe viitor sa fie micorata valoarea maxima a ajutorului public nerambursabil de la 200.000 euro/proiect la 80.000-100.000 euro/proiect pentru o difuzie si mai echilibrata a fondurilor in teritoriu.

In cazul Masurii 4, GAL va monitoriza beneficiarii in scopul de a stabili suma ce va fi alocata/proiect pe viitoarea SDL astfel: se va face o situatie cu sumele provenite din prima transa care au fost cheltuite efectiv pentru active corporale si necorporale. Consideram ca media acestei valori ar trebui sa fie de ajuns pentru demararea unei afaceri. Astfel vom putea finanta mai multe afaceri pentru ca principala problema a antreprenorilor este reprezentata de fondurile necesare pentru achizitia echipamentelor de lucru.

Consideram ca Logica Interventiei este coerenta si directioneaza eficient finantarea nerambursabila astfel incat sa fie atinsi indicatorii propusi, in raport cu nevoile identificate. GAL Podu Inalt a structurat Ghidul Solicitantului astfel incat sa transmita potentialului beneficiar necesitatea indeplinirii indicatorilor in raport cu nevoile proprii. Situatiea mare a procentelor de realizare a indicatorilor propusi releva faptul ca acestia reprezinta in acelasi timp o necesitate

pentru beneficiari. Intarzierile depunerilor cererilor de plata-ultima transa, create de Masura 1 ne determina sa apreciem logica interventiei ca fiind **coerenta**.

Sursele folosite sunt reprezentate de documente precum SDL, proiecte evaluate, documentele de monitorizare a Gal-urilor transmise catre AM PNDR si echipa tehnica a GAL Podu Inalt.

1.2 TEMA II: Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

2.1 În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Criterii de evaluare

Procentul de obiective atinse

M1/1A Informatia Cheia succesului:

Masura are urmatoarele obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului populației la informații și cunoștințe pentru stimularea activitatilor agricole, non-agricole si administratiei publice locale din teritoriul GAL;
- Îmbunătățirea viabilitatii exploatațiilor agricole prin transfer de cunoștințe și acțiuni de informare impreuna cu utilizarea tehnologiilor și proceselor inovative, pentru practicarea unei agriculturi competitive și performante.

GAL PODU INALT VASLUI a deschis sesiuni pe masura M1 dupa cum urmeaza: in anul 2017 o sesiune lansata in perioada 22.08.2017-22.09.2017 si in anul 2018: o sesiune lansata in perioada 14.05.2018 – 13.06.2018. GAL are selectat un proiect pe aceasta masura, acesta aflandu-se in evaluare la OJFIR Vaslui. In perioada imediat urmatoare, activitatile derulate prin implementarea proiectului, vor conduce la: dezvoltarea abilitatilor in domeniul agricol, imbunatatirea sistemelor de productie/servicii, imbunatatirea calitatii serviciilor publice, dezvoltarea resurselor umane. Consideram ca probabilitatea atingerii obiectivelor specifice Masurii 1 este ridicata datorita urmatoarele motive:

- Proiectul selectat de GAL prezinta o idee clara asupra a ceea ce isi propune sa realizeze si conduce la indeplinirea obiectivelor masurii
- Actiunile propuse vizeaza schimburi de experienta si vizite de lucru la proiecte de succes din tara
- Echipa de proiect este una calificata

Surse: Documente GAL, echipa GAL, proiectul depus pe M1.

M2 - Solutii inovative pentru o agricultura/industria alimentara competitiva

Masura are urmatoarele obiective specifice:

- Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor agricole prin creșterea competitivității activității agricole, a diversificării activităților agricole și creșterii calității produselor obținute;

- Restructurarea exploatațiilor de dimensiuni mici și medii și transformarea acestora în exploatații comerciale;
- Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea produselor la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora în vederea creării și promovării lanțurilor alimentare integrate;
- Incurajarea investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile.

În cadrul acestei măsuri au fost depuse 9 proiecte. Pentru această măsură de finanțare, crearea a mai multor locuri de muncă a garantat acordarea unui punctaj suplimentar în cadrul procesului de selecție. Un proiect a fost retras după publicarea raportului de selecție intermediar din următorul motiv: în momentul elaborării studiului de fezabilitate, antreprenorul împreună cu consultantul au detaliat resursele umane de care societatea dispunea, precum și noile locuri de muncă pe care le va crea ca urmare a implementării proiectului, respectiv 3 locuri de muncă. În urma publicării raportului intermediar, proiectul a fost selectat pentru finanțare. Solicitantul a analizat situația, a avut în vedere schimbarea frecvenței a legislației, efervescența de pe piața muncii, și a ales să retragă proiectul și să rămână cu dotarea existentă în fermă.

Obiectivele strategiei au fost atinse într-o măsură medie, din următoarele considerente:

1. Fermierii au achiziționat utilaje noi, performante care au condus la creșterea competitivității agricole, diversificarea activității agricole, creșterea calității produselor obținute.
2. Prin proiectele depuse, fermierii nu au propus procesarea produselor la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora. S-a observat o reticență a fermierilor față de această verigă a lanțului alimentar integrat din cauza birocratiei, condițiilor stricte de desfășurare a activității de procesare conform legislației în vigoare.
3. Două dintre cele 4 proiecte selectate de GAL au propus investiții pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile.
4. Prin implementarea proiectelor selectate în cadrul M2 s-au creat 12 locuri de muncă.
5. Suprafața totală propusă prin SDL a exploatațiilor finanțate prin M2 a fost 1.000 ha. Indicatorul realizat: 1.042,99 ha. Procentul de realizare este de 104,3%.

Surse: Documente GAL, echipa GAL, proiecte depuse.

M3 - Sprijinirea formelor asociative:

Măsura are următoarele obiective specifice propuse prin SDL:

- a) constituirea și promovarea formelor asociative;
- b) stimularea cooperării între actorii locali, în scopul valorificării la preturi superioare, a produselor agricole;
- c) cooperarea actorilor agricoli locali pentru procesare, depozitare, ambalare, vânzare și promovare în comun a produselor în lanțul scurt;

GAL Podu Înalt Vaslui a lansat o sesiune de depunere a proiectelor pe M3 în perioada 21.06.2017-31.07.2017 dar nu a fost depus niciun proiect. Echipa tehnică GAL a purtat discuții cu foarte mulți fermieri care se confruntau cu următoarele probleme: achiziția inputurilor necesare producerii

fructelor, legumelor, etc(preturi foarte ridicate), lipsa informatiilor de specialitate cu privire la aplicarea tratamentelor pentru anumite tipuri de culturi, desfacerea productiei dar cu toate acestea, nu s-a prezentat nimeni cu un proiect.

Principala problemă în această privință este reticența la asociere (asimilarea noțiunii de cooperativă cu fostele CAP-uri), precum și procentul mare de cofinanțare pentru investiția privind procesarea produselor agricole.

În urma tuturor acestor activități, s-a ajuns la concluzia că problema principală o constituie crearea unei baze de producție și funcționarea efectivă a formelor asociative și nu constituirea în sine a acestora.

Cei prezenți la activități au fost interesați, mai degrabă, de achiziția de utilaje pentru formele asociative din care fac parte deoarece aceasta este nevoia reală a membrilor cooperativelor.

De asemenea, procentul de cofinanțare de 50% a fost considerat destul de mare, supunând formele asociative la eforturi remarcabile din partea membrilor acestora. Aceștia au precizat că dacă procentul de cofinanțare la cumpărarea unui utilaj ar fi de maximum 30%, cu eforturi susținute din partea membrilor, s-ar putea accesa fonduri pe aceasta măsură.

Consiliul Director al Asociație a hotărât că se impune modificarea fișei Măsurii.

Consideram ca probabilitatea atingerii obiectivelor specifice Masurii 3 este ridicata datorita urmatoarelor motive:

1. În momentul de fata codul fiscal prevede stimulente fiscale pentru asociere
  2. Fermierii au fost incurajati si anuntati de echipa tehnica GAL sa participe la toate seminarele, grupurile de lucru care au avut in vedere dezbaterea problemelor legate de asociere – aceste activitati in mod sigur au contribuit la cresterea nivelului de incredere intre agricultori
- Surse: Documente GAL, echipa GAL, actori locali, fermieri.

M4 - Dezvoltarea afacerilor non-agricole

Masura contribuie la realizarea urmatoarele obiective specifice:

- Diversificarea economiei rurale prin dezvoltarea afacerilor non-agricole de tip start-up;
- Stimularea mediului de afaceri din teritoriul GAL;
- Dezvoltarea activitatilor non-agricole existente si cresterea veniturilor populatiei rurale;
- Crearea de locuri de munca si reducerea saraciei;
- Reducerea diferentelor dintre mediul urban si rural;
- Incurajarea investitiilor pentru producerea si utilizarea energiei din surse regenerabile.

Au fost lansate 3 sesiuni de depunere a proiectelor. În momentul de fata sunt 3 proiecte contractate. Consideram ca obiectivele strategiei au fost atinse într-o masura ridicata pentru aceasta masura, din urmatoarele considerente:

1. Fermierii din teritoriul GAL si-au diversificat activitatea prin infiintarea de activitati nonagricole, astfel au contribuit la stimularea mediului de afaceri din teritoriul GAL.
2. Prin implementarea acestei masuri, s-au infiintat activitati care contribuie la bunastarea locuitorilor din mediul rural si asta conduce la reducerea diferentelor dintre mediul urban si mediul rural. Exemplu: prin aceasta masura a fost infiintat/dotat un cabinet stomatologic in mediul rural.
3. Doua din cele 4 proiecte selectate de GAL au propus investitii pentru producerea si utilizarea energiei din surse regenerabile.
4. Prin implementarea proiectelor selectate in cadrul M4 s-au creat 6 locuri de munca.
5. Prin implementarea acestei masuri au fost infiintate 3 firme locale noi.

Surse: Documente GAL, echipa GAL.

M5 - Sustinerea integrarii minoritatilor locale

Obiective specifice masurii M5/6B:

- participarea activă a societății civile în integrarea comunității rome;
- valorificarea capitalului uman si eliminarea diferentelor etnice pentru dezvoltarea durabilă a comunității rurale;
- creșterea numărului de locuitori din zonele rurale care beneficiază de servicii îmbunătățite.
- ameliorarea fenomenelor de segregare și de excluziune socială a minorității rome;
- reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială;

A fost lansata o singura sesiune de depunere a proiectelor, 1 proiect depus. La momentul acesta proiectul se afla in evaluare la GAL.

Consideram ca probabilitatea atingerii obiectivelor specifice Masurii 5 este medie, din urmatoarele motive:

1. Daca in cea mai mare masura strategiile guvernamentale privind problematica rromilor au ramas la nivel declarativ si au avut un impact concret modest, PNDR 2014-2020 prin LEADER a organizat diverse activitati, grupuri de lucru, seminarii pentru a promova ocuparea si incluziunea sociala, activitati concepute in directa legatura cu accesul la proiectele, tipurile de investitii care se pot realiza prin GAL.
2. La evenimentele de informare, tipurile de investitii realizate prin PNDR au fost promovate impreuna cu serviciile destinate dezvoltarii resurselor umane finantate de POCU, acesta fiind principalul program care finanteaza masuri destinate imbunatatirii accesului rromilor la piata muncii, dar si imbunatatirea calificarii profesionale a acestora. Practic proiectele finantate prin LEADER pot avea continuitate prin POCU, aspect care nu poate fi neglijat.
3. Problematika rromilor a fost constant prezenta in calculele GAL-ului. S-a observat o reticenta din partea potentialilor solicitanti eligibili dar consideram ca toate actiunile de informare, constientizare a oportunitatilor acestei masuri, vor conduce la atingerea obiectivelor specifice masurii din SDL.

M6/ Dezvoltarea infrastructurii sociale

Măsura contribuie la realizarea următoarelor obiective specifice:

- Îmbunătățirea calitatii serviciilor sociale locale prin investiții în infrastructura socială;
- Îmbunătățirea calității vieții prin furnizarea de servicii sociale adaptate fiecărui tip de persoană care beneficiază de aceste servicii;
- Creșterea speranței de viață prin oferirea de servicii sociale continue la un nivel profesional ridicat, în special categoriilor de persoane care prezintă un risc ridicat;
- Investiții în crearea, îmbunătățirea, adaptarea la standardele de funcționare în siguranța a infrastructurii sociale, incluzând și investiții în producere de energie din surse regenerabile și de economisire a energiei;

Măsura destinată înființării/îmbunătățirii serviciilor sociale în teritoriul GAL este o măsură inovativă pentru PNDR, aceasta fiind pentru prima dată abordată în cadrul fondurilor FEADR. S-a observat o reticență în ceea ce privește depunerea unui astfel de proiect, atât din partea autorităților locale, cât și din partea furnizorilor privați de servicii sociale. Promovarea intensă a acestei măsuri a reușit să contribuie la schimbarea mentalității și totodată la creșterea interesului pentru astfel de proiecte.

GAL-ul are în evaluare 1 proiect depus pe dezvoltarea infrastructurii sociale.

Considerăm că probabilitatea atingerii obiectivelor specifice Măsurii 6 este medie. La momentul elaborării SDL au fost identificate 2 entități interesate să dezvolte proiecte pe această măsură. Având în vedere categoria restrânsă a solicitanților eligibili, considerăm că această măsură prezintă un grad ridicat de dificultate.

Legislația privind serviciile sociale, autorizarea unei organizații ca furnizor de servicii sociale sunt proceduri anevoioase care necesită timp și oameni specializați în domeniu. Cu toate acestea, nevoia de servicii sociale a populației este în continuă creștere. Ca de altfel în toate țările europene, efectele crizei economice, șomajul tinerilor și al persoanelor de peste 45 ani, migrația economică a populației, precum și îmbătrânirea demografică au condus la fenomene și nevoi sociale noi, care solicită măsuri active, flexibile și rapide pentru asigurarea unor condiții de viață decentă a cetățenilor și garantarea drepturilor lor fundamentale.

M7/Incurajarea investițiilor pentru reinnoirea satelor

Măsura îndeplinește următoarele obiective specifice acesteia:

- Îmbunătățirea securității și a serviciilor publice locale prin dotarea acestora cu utilaje și echipamente necesare;
- Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale;
- Dezvoltarea serviciilor publice locale pentru susținerea mediului de afaceri local;
- Îmbunătățirea infrastructurii de agrement și turistice locale;

- Investiții în crearea, îmbunătățirea, adaptarea la standardele de funcționare în siguranță sau extinderea tuturor tipurilor de infrastructură la scară mică, incluzând investiții în energie regenerabilă și economisirea energiei.

A fost lansată o singură sesiune de depunere a proiectelor în urma căreia au rezultat 10 proiecte selectate și contractate. S-a observat că nevoia de finanțare în mediul public este uriașă și orice alocare pe care GAL-ul ar face-o este insuficientă, dar fiecare ban care ajunge în mediul rural, prin înființarea sau dotarea serviciilor publice, sau alte investiții, este important. GAL Podu Înalt Vaslui este un parteneriat public privat format din 16 UAT-uri și agenți economici din teritoriul GAL. Având în vedere raportul de selecție pe M7, 6 primării nu au depus și nici nu vor mai putea depune proiecte pe această programare.

Măsurile din SDL au contribuit la îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor. Această afirmație este confirmată de contractele semnate de beneficiari. S-a constatat faptul că în urma executiei proiectelor contractate la nivelul GAL, au fost îmbunătățite serviciile/infrastructurile locale din teritoriu, au fost create 18 de locuri de muncă în mediul rural, au fost sprijinite 4 firme pentru modernizarea exploatațiilor agricole.

Datele au fost colectate pe baza unui ansamblu de metode cantitative și calitative în perioada ianuarie-februarie 2019. Au fost analizate documentele generate în cadrul procesului de informare, precum și datele obținute prin aplicarea unor chestionare de impact adresate beneficiarilor publici. O serie de interviuri, grupuri de lucru cu diferite categorii de beneficiari, cu angajatori, cu specialiști în domeniul serviciilor sociale și cu reprezentanți ai unor instituții publice relevante ne-au oferit informații pertinente referitoare la efectul măsurilor de sprijin oferite în cadrul proiectului, precum și la accesul romilor pe piața muncii în general.

1.3 TEMA III: Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

LEADER este un instrument important pentru teritoriul GAL Podu Înalt în sporirea dezvoltării economice și sociale a zonelor rurale, reducerea disparităților dintre urban-rural și promovarea incluziunii sociale.

Programul LEADER reprezintă o abordare care oferă noi oportunități de dezvoltare rurală punând bazele identificării nevoilor locale, întăririi capacității de dezvoltare și implementării strategiilor locale de dezvoltare în vederea conservării patrimoniului rural și cultural, dezvoltării mediului economic și îmbunătățirii abilităților organizatorice ale comunităților locale.

Schimbările din sectorul agricol, ca rezultat al reformei Politicii Agricole Comune, creșterea cererii consumatorilor, presiunile asupra mediului înconjurător, răspândirea rapidă a noilor tehnologii, îmbătrânirea populației și depopularea rurală sunt numai o parte din factorii care afectează zona rurală și care solicită implementarea unui program orientat spre construirea de parteneriate public-private și valorificarea resurselor locale (fizice, umane și financiare) pentru elaborarea și punerea în practică a unor strategii de dezvoltare locală.

În întâlnirile de animare organizate de GAL Podu Inalt s-au adunat cetățeni din diverse domenii, au venit cu propuneri și sugestii interesante.

Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local:

Actorii locali din teritoriul GAL Podu Inalt (reprezentanții UAT-urilor, lucrătorii din aparatele administrative ale Primăriilor, fermieri, antreprenori, ONG-uri, consultanți, etc.) văd în organizația GAL Podu Inalt un punct de pornire și un sprijin în toate etapele unui proiect.

Chiar dacă majoritatea solicitanților/beneficiarilor au consultanți aceștia solicită informații și detalii despre fazele de depunere și implementare a proiectului, demonstrând astfel o încredere în aparatul intern al GAL.

- spre exemplu îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local, implicare sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor. Decizia de a accesa fonduri europene prin GAL a fost luată în ședința publică a Consiliului Local al fiecărui UAT.

- afișarea apelurilor de selecție în fiecare comună a avut ca efect îmbunătățirea comunicării și implicarea actorilor locali în transmiterea informațiilor în comună;

- creșterea rolului GAL în guvernanța pe diferite niveluri, creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private etc.

- comuna Rosiesti a depășit primul proiect pe fonduri europene la GAL la solicitarea membrilor comunității și a consiliului local, proiect contractat și aflat în implementare;

Majoritatea proiectelor depuse de comune au ca principal obiectiv achiziția de utilaje, în special pentru întreținerea drumurilor din localitate. Se cunoaște faptul că infrastructura rutieră din România, și în special din mediul rural românesc a fost și va fi o problemă. Aceste dotări au determinat o economie substanțială a fondurilor proprii, și așa reduse, deoarece nu mai sunt cheltuite sume cu închirierea utilajelor.

3.3 În ce măsură proiectele finanțate prin LEADER(SDL) au contribuit la dezvoltarea spiritului antreprenorial? Sau la localizarea unor produse inovatoare?

Rezultatele implementării SDL-urilor au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul vizat de strategie. De exemplu serviciile de catering oferite de IF Amihaesei Marinela sunt cunoscute în comuna Lipovat dar și în restul teritoriului.

De asemenea serviciile stomatologice oferite de Dr Pirciu Dent SRL în comuna Viisoara sunt cunoscute în comună și comunele învecinate.

Derularea proiectelor în domeniul agricol și non-agricol în teritoriul GAL Podu Inalt sunt un exemplu de bună practică pentru locuitorii din comunele membre. Proiectele care sunt în implementare au determinat tinerii să aplice și pe alte fonduri la nivel național prin PNDR sau Start-up Nation.

Ori de câte ori s-au ivit oportunități de participare la cursuri de instruire/formare de antreprenorat pe diverse programe, salariații GAL au anunțat comunitățile și dintre doritori au participat, au învățat și au absolvit cursurile, punând în practică cunoștințele dobândite.

Indicatori:

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare X
-------------------------------	--------------------	------------------------

- Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare X
-------------------------------	--------------------	------------------------

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare X
-------------------------------	--------------------	------------------------

1.4 TEMA IV: Factori de succes/insucces. Mecanismul de implementare a strategiei

4.1 Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute?

Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte?

Ce măsuri sunt încă necesare?

Echipa de implementare a SDL are următoarea componenta:

1. Manager de proiect
2. Specialist marketing
3. Evaluator proiecte
4. Consilier afaceri europene
5. Agent de dezvoltare

Echipa de proiect GAL implementeaza a doua Strategie de Dezvolatre Locala pentru teritoriul GAL Podu Inalt. In perioada de programare 2007-2013 GAL Podu Inalt Vaslui a implementat cu succes SDL 2007-2013. In perioada respectiva, formarea profesionala si cursurile de formare au reprezentat unul dintre obiectivele principale ale implementarii proiectului de functionare. Fiecare angajat a avut posibilitatea sa se specializeze pe domenii in care activeaza: achizitii, evaluare, consiliere. Gradul de instruire a fost unul foarte ridicat si acest aspect a contribuit semnificativ si la implementarea SDL 2014-2020. Experienta implementarii SDL a contribuit la o planificare mult mai eficienta a activitatilor previzionate pe noul proiect, am avut posibilitatea sa organizam animarea, sedintele de lucru, elaborarea documentelor, astfel incat sa ne incadram in perioadele estimate din rapoartele initiale. Noua strategie a gasit echipa tehnica GAL pregatita, calificata in domeniile de baza, domenii care au o contributie extrem de importanta la implementarea eficienta a proiectului.

In anul 2017, agentul de dezvoltare a participat la un curs in domeniul Evaluarii Cererilor de Plata.

In perioada imediat urmatoare, angajatii GAL urmeaza sa participe la un curs de calificare. Nevoile identificate au fost urmatoarele: schimbari legislative cu privire la Codul Fiscal, Incompatibilitati si conflicte de interese, Ligislatie Servicii Sociale.

Pe viitor, GAL-ul isi propune organizarea unor activitati, seminarii cu reprezentati ai Serviciilor Sociale pentru a intelege cat mai bine legislatia si cum functioneaza aceasta in raport cu fondurile europene si alte institutii ale statului.

In analiza, metoda folosita a fost cantitativa - analiza documentelor de la dosarele administrative si calitativa – observatia: echipa tehnica GAL.

Apreciem ca gradul de pregatire a resurselor umane, raportat la responsabilitatile pe care implementarea SDL le presupune, este mare.

Coeziunea parteneriatului

Gradul de implicare/participare a partenerilor la activitatilor organizate de GAL

Aprecierile evaluatorului:

- medie

Parteneriatul este încă perceput într-un mod formal. Adesea, există o anumită neîncredere între autoritățile publice și parteneri, întrucât nu au același punct de vedere sau nu au o perspectivă clară asupra unor decizii ale comunitatii.

Legitimitatea și reprezentativitatea partenerilor sunt puse la îndoială și există temeri legate de faptul că unele consultări prea extinse și îndelungate ar putea încetini punerea în aplicare a programului LEADER.

Procedurile de consultare sunt catalogate inadecvate daca sunt prea birocratice sau prea tehnice. Partenerii GAL Podu Inalt agreeaza intalnirile mai putin formale iar daca isi doresc sa afle informatii complete, prefera sa le afle de la salariatii GAL Podu Inalt sau de pe site-ul organizatiei.

Pentru a-și putea îndeplini rolul de parteneri, actorii locali au nevoie de cunoștințe adecvate, organizare si capacitate profesională. Pentru GAL Podu Inalt, fiind o organizatie mica, este deosebit de greu să se implice pe deplin.

GAL Podu Inalt activeaza dupa principiul deciziilor “de jos în sus”, întemeiată pe principiul „să gândim mai întâi la scară mică”, adaptată la nevoile întreprinderilor și comunităților locale. Majoritatea deciziilor au fost luate in urma consultarii partenerilor propunand spre dezbatere teme punctuale.

Partenerii GAL se implica in mod activ in cadrul sedintelor Consiliului Director, in cadrul Comitetelor de selectie ale proiectelor, in diseminarea informatiilor cu privire la apelurile lansate de GAL sau de programele lansate la nivel national.

Calitatea procesului de evaluare si selectie a proiectelor la nivelul GAL

Pe parcursul derularii implementarii Strategiei de dezvoltare locala Gal Podu Inalt Vaslui, au fost lansate apeluri de selectie pentru fiecare masura prevazuta in SDL.

La masura 1/1A – Informatia – Cheia succesului, in prima sesiune lansata in 22.07.2018 a fost depus un singur proiect, proiect declarat eligibil la GAL si neeligibil de catre OJFIR Vaslui in data de 19.03.2018 deoarece solicitantul nu a transmis raspunsul in termenul mentionat prin E3.4 L Fisa de solicitare a informatiilor suplimentare.

La Masura 4/6 A, in a doua sesiune lansata in 27.09. 2017, un proiect declarat eligibil si selectat la GAL a fost dat neconform la OJFIR Vaslui. Dupa ce au fost corectate erorile, proiectul a fost redepus la OJFIR Vaslui si selectat pentru finantare. Tot in cadrul aceleesi sesiuni, un alt proiect declarat eligibil si selectat la GAL a fost dat neeligibil de catre OJFIR Vaslui si apoi de catre CRFIR 1 Nord –est Iasi, in urma contestatiei depuse de catre beneficiar.

In perioada supusa evaluarii SDL, la GAL Podu Inalt Vaslui au fost eligibile si selectate pentru finantare un numar de 20 proiecte. Din totalul celor 20 de proiecte, doar doua au fost declarate neeligibile la AFIR.

Respectarea termenelor procedurale de evaluare a proiectelor depuse la AFIR.

Proiectele din cadrul Masurii 7/6 B au fost depuse la OJFIR Vaslui la inceputul lunii septembrie 2017. Primul Contract de finantare(din cele 10 proiecte declarate eligibile si selectate de catre CRFIR Iasi) semnat in cadrul acestei masuri a fost in data de 06.02.2018 si ultimul contract pe M7/6B a fost semnat in data de 18.06.2018.

Proiectele din cadrul Masurii 2/2A - "Solutii inovative pentru o agricultura/industria alimentara competitiva" au fost depuse la OJFIR Vaslui la inceputul lunii februarie 2018. Primul Contract de finantare din cele patru depuse la GAL in cadrul acestei masuri, a fost semnat in data de 04.05.2018 si ultimul contract de finantare a fost semnat in data de 09.07.2018. La aceasta masura durata a fost influentata de perioada de depunere a documentelor in vederea contractarii.

Calitatea procesului de evaluare si selectie a proiectelor la nivel AFIR, in special a celor atipice precum si cele referitoare la componenta sociala, minoritati, scheme de calitate si asociativitate. In perioada de evaluare a SDL, la un singur proiect depus la GAL in cadrul Masurii 4/6A – Dezvoltarea afacerilor non – agricole, a fost necesara „interventia”Serviciului LEADER, concluzia fiind in defavoarea solicitantului.

1.5 TEMA V: Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Strategia de Dezvoltare Locala a Asociatiei GAL Podu Inalt Vaslui pentru domeniul de interventie 6B a identificat si stabilit 3 măsuri. Aceste masuri au cea mai mare alocare financiara a SDL GAL Podu Inalt Vaslui(49,46%) si sunt orientate spre dezvoltarea infrastructurii la scara mica, susținerea componentei sociale relevante a teritoriului (infrastructura sociala si integrarea comunitatii rome):

- M5/6B – Sustinerea integrarii minoritatilor locale – 30.000 euro
- M6/6B – Dezvoltarea infrastructurii sociale – 100.000 euro
- M7/6B – Incurajarea investitiilor pentru reinnoirea satelor – 986.101 euro.

In perioada evaluată au fost depuse proiecte pe toate cele trei masuri: M5, M6 și M7.

Conform fisei măsurii M5/6B au fost vizate pentru finanțare următoarele investiții:

- dotarea și echiparea centrelor sociale, inclusiv investiții în domeniul energiei provenite din surse regenerabile și al economisirii energiei;
- transferul activităților și transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective, pentru dezvoltarea serviciilor sociale.

Conform fisei Măsurii 5/6B, unul din indicatori este populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, rezultatul care ar trebui obținut fiind de 10 persoane.

Pe această măsură a fost depus un singur proiect cu o valoare totală de 29.996 euro, proiect care se află în evaluare la GAL Podu Înalt Vaslui.

La măsura M6/6B au fost vizate pentru finanțare următoarele investiții:

- Crearea, îmbunătățirea și extinderea (inclusiv dotarea) tuturor tipurilor de infrastructuri sociale la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei provenite din surse regenerabile și al economisirii energiei.
- Investiții orientate spre transferul activităților și transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective, pentru dezvoltarea serviciilor sociale.

Exemple de investiții:

- Reabilitarea/renovarea/modernizarea clădirilor în care se vor desfășura activitățile proiectului pentru înființarea/refacerea/modernizarea de:

- Centre de zi de asistență și recuperare;
- Centre de zi pentru consiliere și sprijin a părinților și copiilor;
- Centre de zi de integrare- reintegrare socială;
- Centre de îngrijire a persoanelor în vârstă sau cu handicap.

- Dotarea cu mobilier, veselă, aparatură electronică, utilaje și alte echipamente necesare;

- Achiziționarea și montarea unor sisteme de utilizare a energiilor regenerabile;

- Achiziția de autovehicule pt. transport specializat: alimente și materiale specifice.

Conform fisei Măsurii 6/6B, unul din indicatori este populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, rezultatul care ar trebui obținut fiind de 10 persoane.

Pe această măsură a fost depus un singur proiect cu o valoare totală de 94.616,14 euro, proiect care se află în evaluare la GAL Podu Înalt Vaslui.

La aceste măsuri pe infrastructura socială și integrarea minorității locale, aplicantul, în momentul depunerii cererii de finanțare trebuie să facă dovada acreditării ca furnizor de servicii sociale sau poate prezenta un contract de parteneriat cu un furnizor de servicii sociale. Acest fapt a determinat o parte din primăriile din teritoriul GAL Podu Înalt Vaslui de a mai depune proiecte pe măsurile amintite.

La masura M7/6B, masura lansata inca din luna iunie a anului 2017, au fost depuse si selectate 10 proiecte, cu o valoare publica eligibila de 985.486 euro.

Conform fisei masurii din SDL au fost vizate pentru finantare urmatoarele investitii:

- investiții în crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructuri la scară mică, inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei;
- investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente;
- investiții de uz public în infrastructura locala de agrement;
- studii asociate cu întreținerea, refacerea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor, al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală, inclusiv cu aspectele socio-economice conexe, precum și acțiuni de sensibilizare ecologică;
- investiții orientate spre transferul activităților și transformarea clădirilor sau a altor instalații aflate în interiorul sau în apropierea așezărilor rurale, în scopul îmbunătățirii calității vieții sau al creșterii performanței de mediu a așezării respective.

Pana la data raportarii SDL GAL Podu Inalt Vaslui, au fost semnate contractele de finantare de catre toti cei 10 beneficiari.

In SDL GAL Podu Inalt Vaslui, la aceasta masura, indicatorul de rezultat populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite este de 20000 locuitori. In urma proiectelor depuse in apelul de selectie lansat in luna iunie 2017, acest indicator a fost depasit cu 39,93%. Teritoriul GAL Podu Inalt are o populatie de 49.926 locuitori iar prin proiectele selectate urmează să beneficieze de servicii/infrastructuri imbunătățite un număr de 27985 locuitori, reprezentând 56 % din totalul populatiei din teritoriu.

In evaluarea SDL, pe masura 7, am utilizat un Chestionar privind evaluarea strategiei pentru beneficiarii publici care au obtinut finantare prin intermediul LEADER.

Concluziile acestui chestionar sunt urmatoarele:

- s-a realizat modernizarea serviciului public de gospodarie comunală, a serviciului voluntar pentru situatii de urgenta;
- obtinerea finantarii a determinat cesterea performantei serviciului (de gospodarie comunală si a serviciului voluntar pentru situatii de urgenta), accesul populatiei rurale la serviciile si infrastructurile locale si siguranta locuitorilor;
- au fost solutionate probleme mai vechi si s-au facut economii la bugetul local.

Sursele folosite in evaluare: Documente GAL; Echipa tehnica GAL; Partenerii publici din GAL;

Metodele de analiza:

Analiza datelor administrative - au fost analizate proiectele depuse la GAL, Rapoarte de selectie, alte raportari transmise de catre beneficiari, situatii de monitorizare transmise catre AM-PNDR; Chestionar (calitativa) - Au fost colectate datele din cadrul chestionarelor si au fost analizate pentru crearea unei imagini cu privire la calitatea implementarii proiectelor.

Observatia (calitativa) - au fost purtate discutii cu primarii comunelor din teritoriu GAL.

6. Concluzii, recomandări și lecții învățate

Pornind de la obiectivul general vizat de evaluarea SDL a Asociației GAL Podu Inalt, obiectiv ce vizează evaluarea relevanței, eficienței și eficacității intervențiilor SDL în Teritoriul GAL Podu Inalt, de la faptul că ne-am propus o nouă abordare a dezvoltării locale/teritoriale, s-a constatat că abordarea LEADER prin SDL la nivelul Teritoriului GAL Podu Inalt a dus la obținerea “valorii adăugate” în Teritoriu. Continuarea implementării SDL este asigurată printr-un management riguros care va avea în final succesul scontat. Lecția de bază ce trebuie respectată în continuare este: ***“Dezvoltarea satului conduce la dezvoltarea României”***.

1.1 Prezentarea sintetică a concluziilor generale ale evaluării

Rezultatele implementării SDL obținute prin evaluarea participativă cu metode cantitative și calitative au constat în răspunsuri la întrebările de evaluare specifice implementării SDL, răspunsuri care în urma analizei și interpretării au dus la stabilirea gradului efectiv de aplicare a metodei LEADER în Teritoriul acoperit de SDL care s-a dovedit a fi unul destul de ridicat cu potențial mare de realizare a implementării finale a SDL în termenul și în condițiile contractuale și în conformitate cu țintele propuse și asumate.

Natura participativă a autoevaluării a indus efecte de învățare în rândul tuturor celor care au participat la această evaluare.

Având în vedere analiza realizată în capitolele anterioare, prezentăm sintetic măsurile care au avut un impact ridicat în cadrul implementării SDL.

Agricultura este principala ocupație și sursă de venituri pentru populația din teritoriul GAL Podu Inalt. Suprafața arabilă constituie categoria de folosință cu cea mai mare pondere în teritoriul GAL. Gradul relativ scăzut de dotare tehnică se reflectă în nivelul redus al productivității muncii, în calitatea scăzută a produselor agricole, în competitivitatea scăzută a exploatațiilor agricole. Măsură 2/2A a avut un impact foarte mare față de alte măsuri prevăzute în SDL deoarece în singura sesiune deschisă pentru această măsură au fost depuse 9 proiecte: 4 proiecte au fost eligibile și selectate, 3 proiecte au fost eligibile și neselectate, 2 proiecte au fost declarate neeligibile. Ca indicator de monitorizare la M 2/2A la numărul de locuri de muncă au fost propuse și asumate prin SDL un număr de 2 locuri de muncă. Prin cele 4 proiecte finanțate, beneficiarii s-au angajat să creeze 12 locuri de muncă.

Măsură 07/6B – Incurajarea investițiilor pentru reînnoirea satelor a fost o măsură cu impact ridicat, contribuind la îmbunătățirea infrastructurii rurale și a serviciilor de bază în doar 10 UAT-uri din cele 16. Astfel, au fost depuse 10 proiecte care duc la îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din zona rurală, din care 10 proiecte contractate.

S-a observat că nevoia de finanțare în mediul public este uriașă și orice alocare pe care GAL-ul ar face-o este insuficientă, astfel fiecare sprijin care ajunge în mediul rural, prin înființarea sau

dotarea serviciilor publice, sau alte investitii, este important. S-a constatat ca M7 a fost o masura cu un grad redus de accesibilitate pentru solicitantii eligibili din urmatoarele motive:

- finantare 100%

- pentru UAT-urile care au avut nevoie de utilaje, aceasta investitie a fost eligibila – proiectele cu achizitie de utilaje au un curs de implementare mult mai usor fata de cele care prevad constructii montaj

In urma evaluarii implementarii SDL pana la data de referinta, s-a constatat ca modul in care s-a actionat pe tot parcursul implementarii a indeplinit obiectivele generale ale SDL intr-o mica masura, din urmatoarele motive:

- nevoile identificate in teritoriu au fost solutionate partial, in functie de masurile pe care s-au contractat proiecte(ex: achizitie de utilaje noi si performante pentru agricultura)

- proiectele finantate au contribuit la indeplinirea indicatorilor SDL in functie de criteriile de selectie asumate si indeplinite de catre fiecare beneficiar(ex: crearea de noi locuri de munca in teritoriul GAL, realizarea de investitii in echipamente care utilizeaza energia regenerabila, etc).

- din x proiecte declarate eligibile de catre GAL, AFIR a declarat eligibile y proiecte (raport)

- faptul ca pe M1 nu exista un proiect contractat si avand in vedere ca masurile complementare acesteia, respectiv M2, M4 si M7, sunt contractate in procent de peste 90 %, reprezinta o intarziere fortata a beneficiarilor de a depune ultima cerere de plata.

- faptul ca pe M3, M5, M6 nu exista proiecte contractate

- faptul ca 6 primarii din 16 nu au reusit sa depuna proiecte

1.2 Prezentarea recomandărilor aferente fiecărei întrebări de evaluare și a recomandărilor Generale

Tema I: Logica interventiei Strategiei de Dezvoltare Locala

Intrebarea de evaluare nr. 1.1: In ce masura logica de interventie a strategiei de dezvoltare locala este inca relevanta fata de nevoile socio-economice si potentialul de dezvoltare al teritoriului?

Recomandare:

Evaluatorii recomanda ca pe tot parcursul activitatilor de animare si informare viitoare, sa se realizeze monitorizarea nevoilor socio-economice si a potentialului de dezvoltare al teritoriului astfel incat, pana la finalul implementarii SDL sa se cunoasca exact relevanta Logicii de Interventie pe tot parcursul implementarii SDL.

Intrebarea de evaluare nr. 1.2: Cat de coerenta este logica interventiei care sta la baza strategiei de dezvoltare locala?

Recomandare:

Recomandam intocmirea unui grafic de implementare a activitatilor in timp, care sa fie mai detaliat si sa vizeze mai clar interdependentele dintre masuri. De asemenea recomandam evaluarea permanenta si adaptarea logicii de interventie in functie de nevoile nou identificate la nivelul Teritoriului pana la finalizarea implementarii SDL.

Tema II: Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie.

Intrebarea nr. 2.1: In ce masura au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective in viitor, avand in vedere progresul inregistrat pana la data evaluarii?

Recomandari:

Propunerea unei alte forme de complementaritate referitor la M1, astfel incat beneficiarii proiectelor sa nu se gaseasca in imposibilitatea de a inchide proiectele.

Implementarea unor schimburi de experienta cu forme asociative din afara tarii. In Romania sunt foarte putine forme asociative care functioneaza.

Implementarea mai multor activitati de animare destinate rromilor.

Participarea la seminarii/ cursuri care au ca obiect legislatia serviciilor sociale.

Referitor proiectele destinate autoritatilor publice: recomandam modificarea valorii maxime a ajutorului nerambursabil de la 200.000 euro/proiect la 80.000-100.000 euro/proiect pentru o difuzie si mai echilibrata a fondurilor in teritoriu.

Intrebarea nr. 2.2 In ce masura a contribuit strategia la cresterea gradului de ocupare a fortei de munca la nivelul teritoriului?

Recomandare: Indrumarea persoanelor care vor ocupa noile locuri de munca in obtinerea abilitatilor corecte.

Intrebarea de evaluare nr. 2.3 Ce rezultate au obtinut proiectele finantate in ceea ce priveste imbunatatirea competitivitatii firmelor locale?

Recomandare: Stabilirea unui buget mai mare pentru „Soluții inovative pentru o

agricultură/industrie alimentară competitivă”, masura încadrată pe 2A.

Tema III: Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Intrebarea de evaluare nr. 3.1: În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?

Recomandare:

- Corelarea alocării financiare pe domeniul 6B pentru acoperirea interesului manifestat de potențiali beneficiari ai măsurilor aferente acestui domeniu.

Intrebarea de evaluare nr. 3.2: Cum a influențat Programul LEADER (contribuția SDL) creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private?

Recomandare: Recomandarea și îndrumarea beneficiarilor GAL de a solicita fonduri și de pe alte programe.

Intrebarea de evaluare nr. 3.3: În ce măsură, proiectele finanțate prin LEADER (SDL) au contribuit la dezvoltarea spiritului antreprenorial? sau la realizarea unor produse inovatoare?

Recomandare: Încurajarea solicitanților GAL de a dezvolta proiecte multifond.

Tema IV: Factori de succes/insucces. Mecanismul de implementare a strategiei

Intrebarea de evaluare nr. 4.1: Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute?

Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte?

Ce măsuri sunt încă necesare?

Recomandare:

Mentineră mecanismului de gestionare, monitorizare, evaluare și control a SDL în procesul de implementare a acestuia cu accent pe activitățile permanente de monitorizare a proiectelor depuse la GAL și diseminarea rezultatelor în teritoriu.

Tema: Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Intrebare de evaluare: În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?

Recomandare:

Monitorizarea permanenta a implementarii SDL pentru ca toate activitatile realizate de catre beneficiari sa fie implementate in conditiile contractelor de finantare.

1.3 Prezentarea lecțiilor învățate, cu aplicabilitate în viitor

Echipa tehnica GAL, pe toata perioada de implementare a SDL, pentru a putea urmări progresele facute de fiecare beneficiar in parte, a procedat la monitorizarea activitatilor proiectelor contractate prin GAL. Daca in programarea trecuta, am avut situatii neplacute, respectiv achizitia unui utilaj inainte de a elabora documentatia asa cum prevede Contractul de Finantare, am constat ca monitorizarea activitatilor este foarte importanta si astfel evitam rezilierea sau esecul unui contract.

In cadrul M2, criteriile de selectie au prioritizat investitiile in procesare pentru crearea de lant alimentar integrat pentru ca o astfel de investitie genereaza valoare adaugata si implica componenta de resurse umane intr-o mai mare masura decat investitiile in productie agricola primara. Investitiile finantate prin M2 au contribuit la indeplinirea obiectivelor transversale prin reducerea emisiilor cu efect de sera datorita utilajelor autopropulsate ce inglobeaza tehnologii noi si prin producerea si utilizarea energiei provenite din surse regenerabile.

Pentru aceasta masura de finantare, crearea a mai multor locuri de munca a reprezentat criteriul de departajare in situatia proiectelor cu acelasi punctaj, cadrul procesului de selectie. Un proiect a fost retras dupa publicarea raportului de selectie intermediar din urmatorul motiv: in momentul elaborarii studiului de fezabilitate, antreprenorul împreună cu consultantul au detaliat resursele umane de care societatea dispunea, precum și noile locuri de muncă pe care le va crea ca urmare a implementării proiectului, respectiv 3 locuri de munca. In urma publicarii raportului intermediar, proiectul a fost selectat pentru finantare. Solicitantul a analizat situatia, a avut in vedere schimbarea recenta a valorii salariului minim pe economie, efervescenta de pe piata muncii, si a ales sa retraga proiectul si sa ramana cu dotarea existenta in ferma. Pe viitor, vom avea in vedere ca indicatorul - crearea de locuri de munca sa fie cu atentie analizat, mai ales in contextual schimbarii frecvente a legislatiei in domeniu.

Referitor la M7, s-a constatat o nemultumire a Autoritatilor Publice Locale (6 primarii) care nu au reusit din diverse motive sa depuna un proiect de finantare desi initial si-au propus acest lucru. Concluzia acestei situatii este ca pe viitor sa micșorăm valoarea maxima a ajutorului public

nerambursabil de la 200.000 euro/proiect la 80.000-100.000 euro/proiect pentru o difuzie si mai echilibrata a fondurilor in teritoriu.